



01095016

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI  
Delegatura w Białymstoku

LBI.411.001.01.2016  
D/16/502

# WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI  
Delegatura w Białymstoku  
ul. Akademicka 4, 15-267 Białystok  
T +48 85 874 81 00, F +48 85 874 81 33  
[lbi@nik.gov.pl](mailto:lbi@nik.gov.pl)



## I. Dane identyfikacyjne kontroli

|                                     |                                                                                                                                         |
|-------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Numer i tytuł kontroli              | D/16/502 – Działania edukacyjne na rzecz bezpieczeństwa dzieci i młodzieży szkolnej w ruchu drogowym                                    |
| Jednostka przeprowadzająca kontrolę | Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku                                                                                        |
| Kontroler                           | Adrian Gosk – specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 99667 z dnia 4 marca 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2) |
| Jednostka kontrolowana              | Gimnazjum nr 1 im. Niepodległości Polski w Bielsku Podlaskim („Gimnazjum”), ul. Kościuszki 21, 17-100 Bielsk Podlaski                   |
| Kierownik jednostki kontrolowanej   | Mirosława Janina Kolasa – Dyrektor Gimnazjum <sup>1</sup>                                                                               |

## II. Ocena kontrolowanej działalności<sup>2</sup>

### Ocena ogólna

W latach 2014 – 2016 Gimnazjum podejmowało prawidłowe działania na rzecz bezpieczeństwa młodzieży szkolnej w ruchu drogowym, związane z przygotowaniem uczniów do korzystania z dróg publicznych. Na zajęciach szkolnych rzetelnie i w pełnym zakresie realizowano podstawę programową dotyczącą bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz umożliwiono uczniom uczestniczenie w ponadobowiązkowych akcjach edukacyjnych i promujących bezpieczeństwo. Zapewniono także bezpieczeństwo młodzieży w trakcie imprez wyjazdowych.

## III. Opis ustalonego stanu faktycznego

### 1. Działania szkoły związane z poprawą bezpieczeństwa osób nieletnich korzystających z dróg publicznych

#### Opis stanu faktycznego

1.1. Według danych z systemu informacji oświatowej na dzień 31 marca 2015 r. do Gimnazjum uczęszczało 212 uczniów, zaś na 30 września 2015 r. liczba uczniów zmniejszyła się do 208 (w latach szkolnych 2014/2015 – 2015/2016 w szkole funkcjonowało po osiem oddziałów). Wyznaczony przez radnych miejskich obwód Gimnazjum<sup>3</sup> obejmował południową część Bielska Podlaskiego, a droga uczniów do szkoły nie przekraczała odległości wskazanej w art. 17 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty<sup>4</sup> (czterech kilometrów), zobowiązującej do zorganizowania dowożenia uczniów. W roku szkolnym 2014/2015 do Gimnazjum uczęszczał jeden uczeń niepełnosprawny, a w kolejnym roku dwoje takich uczniów, lecz ich rodzice nie występowali do Gimnazjum o zorganizowanie dowożenia (jeden z tych uczniów w drogę do i ze szkoły pokonywał pieszo, natomiast drugiego ucznia dowozili rodzice). Z informacji uzyskanej w trakcie niniejszej kontroli z Urzędu Miejskiego w Bielsku Podlaskim wynika, iż od rodziców uczniów niepełnosprawnych nie otrzymywano wniosków o zorganizowanie dowożenia, ani o ewentualny zwrot kosztów samodzielnego dowożenia.

(dowód: akta kontroli str. 4, 9-10, 18-26)

<sup>1</sup> Mirosława Janina Kolasa jest Dyrektorem Gimnazjum od 1 września 2004 r.

<sup>2</sup> Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

<sup>3</sup> Uchwała Nr VI/31/99 Rady Miejskiej w Bielsku Podlaskim z dnia 26 lutego 1999 r. w sprawie ustalenia sieci publicznych gimnazjów w Bielsku Podlaskim oraz określenia granic ich obwodów (ze zmianami).

<sup>4</sup> Dz. U. z 2015 r. poz. 2156, ze zm.

1.2. Przeprowadzone w trakcie niniejszej kontroli badanie ankietowe uczniów Gimnazjum<sup>5</sup> wykazało, że większość zankietowanych (135, tj. 76,2%) uważało, że ich droga do szkoły jest bezpieczna. Pozostałych 42 uczniów (23,8%) wskazało na utrudnienia związane przede wszystkim z dużym natężeniem ruchu drogowego oraz oczekiwaną poprawą infrastruktury (chodników, ścieżek rowerowych, przejść dla pieszych itp.) na niektórych odcinkach dróg. Z informacji uzyskanej w trakcie niniejszej kontroli z Urzędu Miejskiego w Bielsku Podlaskim wynika, iż organ prowadzący w latach 2014 – 2016 podejmował działania w celu poprawy bezpieczeństwa w miejscach szczególnie niebezpiecznych dla młodzieży szkolnej, a w bezpośrednim sąsiedztwie Gimnazjum zamontowano dodatkowe znaki i słupki drogowe wraz z łańcuchami. (dowód: akta kontroli str. 18-20, 48-224)

Weryfikacja wskazanych przez młodzież szkolną miejsc oraz informacja z Komendy Powiatowej Policji w Bielsku Podlaskim wskazują, iż potencjalnie niebezpiecznym miejscem dla młodzieży jest sąsiadujące z budynkiem szkoły przejście dla pieszych, zlokalizowane na skrzyżowaniu drogi publicznej (ul. Kościuszki) z drogą wewnętrzną. W ocenie Policji, rozwiązanie takie zmuszało kierujących pojazdami do jazdy wzdłuż przejścia dla pieszych, co było sprzeczne z art. 26 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 roku Prawo o ruchu drogowym<sup>6</sup> i wymaga korekty ze strony zarządcy drogi. Zdaniem Dyrektora Gimnazjum M. J. Kolasy, dotychczas nie wpływały do niej skargi bądź zgłoszenia odnoszące się do faktycznych lub potencjalnych zagrożeń na drodze uczniów do szkoły, a ww. miejsca do czasu kontroli NIK nie zidentyfikowała jako potencjalnie niebezpiecznego. Dyrektor dodała, że zarówno zarządcy dróg, jak i Policja nigdy nie występowała do Gimnazjum o uzgodnienie określonych rozwiązań komunikacyjnych, w tym dotyczących bezpośredniego sąsiedztwa szkoły. Z kolei z informacji uzyskanej w trakcie niniejszej kontroli z Komendy Powiatowej Policji w Bielsku Podlaskim wynika, iż w ramach działań pn. „Bezpieczna droga do szkoły” od sierpnia do października 2013 roku dokonano lustracji okolic miejscowych szkół pod kątem oznakowania dróg oraz ich wyposażenia w urządzenia ostrzegawczo zabezpieczające, jednak ww. miejsce nie zostało wówczas zakwestionowane. W dniu 21 marca 2016 r. Dyrektor Gimnazjum poinformowała organ prowadzący o występującym zagrożeniu w wymienionej lokalizacji, z prośbą o podjęcie stosowanych działań zabezpieczających. (dowód: akta kontroli str. 9-17, 46-47, 225)

Zdecydowana większość uczniów Gimnazjum, która według deklaracji wykorzystywała rower jako środek transportu posiadała karty rowerowe (31 z 36 uczniów), zaś Dyrektor Gimnazjum M. J. Kolasa wyjaśniła, że weryfikacja posiadania takich uprawnień nie leży w jej kompetencji, a uczniowie nie mają obowiązku dokonywania zgłoszeń w tym zakresie. Zagadnienia te są natomiast corocznie omawiane z młodzieżą w trakcie lekcji z bezpieczeństwa ruchu drogowego, realizowanych w ramach zajęć z edukacji dla bezpieczeństwa, zajęć technicznych bądź godzin wychowawczych. W rejestrze wypadków Gimnazjum w latach 2014 – 2016 nie odnotowano zdarzeń uczniów w drodze do i ze szkoły. (dowód: akta kontroli str. 4, 9-10, 27-28)

1.3. W latach 2014 – 2016 w Gimnazjum nie zakupywano uczniom elementów odblaskowych poprawiających ich bezpieczeństwo w drodze do i ze szkoły, gdyż – jak wyjaśniła Dyrektor Gimnazjum – szkoła nie posiadała środków w budżecie na zakup ww. przedmiotów (w jej ocenie corocznie występowały pilniejsze potrzeby w zakresie wyposażenia dydaktycznego), a wiek młodzieży nie wskazywał aby przedmioty takie wykorzystywane byłyby w praktyce. Według Dyrektora Gimnazjum, wszystkie elementy odblaskowe otrzymane w ramach projektu pn. „Jeźdź z głową” (omówionego szerzej w pkt 3. niniejszego wystąpienia pokontrolnego), tj. 50 opasek odblaskowych, 25 zawieszek odblaskowych oraz 25 kamizelek odblaskowych zostało rozdanych wśród uczniów – uczestników ww. projektu. (dowód: akta kontroli str. 8-10)

Dokumentacja zajęć dydaktycznych prowadzonych w Gimnazjum w latach 2014 – 2016 nie wskazywała, aby informowano uczniów o wprowadzeniu od 31 sierpnia 2014 r. obowiązku posiadania przez pieszych, poruszających się po zmroku poza obszarem zabudowanym, elementów odblaskowych. Dyrektor Gimnazjum wyjaśniła, że podczas realizowanych zajęć

<sup>5</sup> Ankietami objęto wszystkich 177 uczniów obecnych w dniu badania w szkole.

<sup>6</sup> Dz. U. z 2012 r. poz. 1137, ze zm.

z bezpieczeństwa ruchu drogowego młodzież była zapoznawana z ww. zmianą przepisów, a tematy zajęć w dziennikach lekcyjnych zapisywane są jedynie hasłowo. Obwód Gimnazjum wyznaczony uchwałą Rady Miejskiej w latach 2014 – 2016 znajdował się w terenie zabudowanym. (dowód: akta kontroli str. 9-10, 21-26)

1.4. W roku szkolnym 2014/2015 uczniom Gimnazjum zorganizowano 41 imprez wyjazdowych. Żadna z nich nie przewidywała przemieszczania się młodzieży rowerami. Analiza dziesięciu z nich (24,4%) wykazała, iż we wszystkich przypadkach spełniano wymogi rozporządzenia z dnia 8 listopada 2001 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki<sup>7</sup>, w tym: uzyskiwano pisemne zgody przedstawicieli ustawowych, wyznaczano kierowników imprezy, a uczestnikom zapewniało się wymaganą opiekę. W związku z organizowanymi wycieczkami szkoła każdorazowo zlecała Policji przeprowadzanie kontroli stanu technicznego pojazdów. W rejestrze wypadków Gimnazjum w latach 2014 – 2016 nie odnotowano zdarzeń uczniów podczas imprez wyjazdowych.

(dowód: akta kontroli str. 7, 27-28, 231-240)

Ustalono  
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Gimnazjum służące zapewnieniu bezpieczeństwa młodzieży w drodze do szkoły oraz w trakcie imprez wyjazdowych.

## 2. Realizacja obowiązującej podstawy programowej w zakresie zawartych tam wymogów związanych z bezpieczeństwem ruchu drogowego

Opis stanu  
faktycznego

W roku szkolnym 2014/2015 wszystkim uczniom Gimnazjum zapewniało się realizację zajęć z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego, zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 roku w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych<sup>8</sup>. Średnio na oddział zagadnieniom tym poświęcano 6,25 godziny lekcyjnej (najwięcej w klasach pierwszych). (dowód: akta kontroli str. 5-6)

Analiza dzienników lekcyjnych obejmujących pełny cykl nauczania (lata szkolne 2012/2013 – 2014/2015) dwóch wybranych oddziałów wykazała, iż w obu przypadkach uczniowie realizowali zajęcia odpowiadające wymogom zawartym w załączniku nr 4 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół<sup>9</sup>. Młodzież na zajęciach z edukacji dla bezpieczeństwa, zajęciach technicznych oraz godzinach wychowawczych i w niezbędnym wymiarze godzinowym zapoznawana była m.in. z zasadami bezpieczeństwa ruchu drogowego, funkcjonowaniem systemu ratownictwa w Polsce, tematyką wypadków i katastrof (w tym drogowych). Realizowano z nimi także ćwiczenia z resuscytacji i udzielania pierwszej pomocy. (dowód: akta kontroli str. 5-6, 9-10)

Ustalono  
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

W Gimnazjum prawidłowo realizowano obowiązki edukacyjne związane z bezpieczeństwem w ruchu drogowym, określone w obowiązującej podstawie programowej.

## 3. Udział szkoły w akcjach edukacyjnych i promujących bezpieczeństwo ruchu drogowego oraz organizowanie zajęć z tego zakresu niewynikających bezpośrednio z realizacji obowiązkowej podstawy programowej

Opis stanu  
faktycznego

W latach 2014 – 2015 uczniowie Gimnazjum corocznie brali udział w Ogólnopolskim Turnieju Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym, współorganizowanym przez Polski Związek Motorowy, Ministerstwo Edukacji Narodowej, Ministerstwo Infrastruktury, Komendę Główną Policji oraz Krajową Radę Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego. Jego celem było m.in.: popularyzowanie przepisów i zasad bezpiecznego poruszania się po drogach, kształtowanie

<sup>7</sup> Dz. U. Nr 135, poz. 1516, ze zm.

<sup>8</sup> Dz. U. poz. 204, ze zm.

<sup>9</sup> Dz. U. poz. 977, ze zm.

partnerskich zachowań wobec innych uczestników ruchu, popularyzowanie podstawowych zasad i umiejętności udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej, a także promowanie rekreacji i sportu. Wylaniana w ramach rozgrywek szkolnych reprezentacja szkoły (troje uczniów i opiekun) uczestniczyła następnie w eliminacjach powiatowych ww. turnieju, osiągając w 2015 roku piąte miejsce, a jeden z jej członków zajął I miejsce w klasyfikacji indywidualnej. (dowód: akta kontroli str. 8-10)

Od września 2014 roku do stycznia 2015 roku wszyscy uczniowie klas I (75 osób) wzięło udział w programie edukacyjnym pn. „Jeżdżę z głową”, zorganizowanym przez Fundację BGŻ z Warszawy. W ramach tego projektu w każdej z klas odbyły się po cztery zajęcia lekcyjne poświęcone tematyce bezpieczeństwa ruchu drogowego, a szkoła otrzymała nieodpłatnie pakiet edukacyjny, zawierający: trzy plakaty informacyjne, poradnik dla nauczyciela ze scenariuszami czterech zajęć lekcyjnych, tablicę edukacyjną z pierwszej pomocy, 11 strategicznych gier planszowych, 50 opasek odblaskowych, po 25 zawieszek odblaskowych i kamizelek odblaskowych. (dowód: akta kontroli str. 8-10, 29-35, 229-230)

Ustalono  
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Gimnazjum angażowało uczniów do udziału w ponadobowiązkowych akcjach edukacyjnych i promujących bezpieczeństwo w ruchu drogowym.

#### IV. Pozostałe informacje i pouczenia

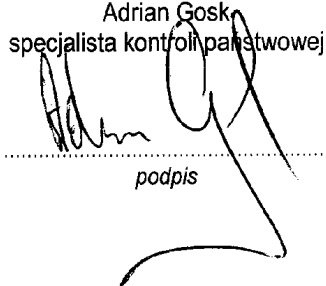
Prawo zgłoszenia  
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden kierownikowi jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli<sup>10</sup>, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku.

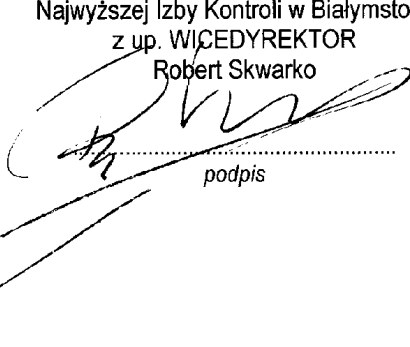
Białystok, dnia 22 kwietnia 2016 r.

Kontroler  
Adrian Gosk  
specjalista kontroli państwowej



.....  
podpis

DYREKTOR DELEGATURY  
Najwyższej Izby Kontroli w Białymstoku  
z up. WICEDYREKTOR  
Robert Skwarko



.....  
podpis

<sup>10</sup> Dz. U. z 2015 r. poz. 1096.